

Veilig thuis in de West Veluwe Vallei

Barneveld - Ede - Nijkerk - Scherpenzeel - Wageningen

Handleiding Handle With Care 2022

Inhoudsopgave

1.	Achtergrondinformatie Handle with Care	3
2.	Je hebt een signaal ontvangen, wat nu?	5
3.	Voorbeelden	9
4.	De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	10
5.	Werkwijze Veilig Thuis in een notendop	12
6.	Meest gestelde vragen	13
7.	Brief voor ouders	16
8.	Brief voor leerlingen	17
9.	Tekst voor op website of schoolgids	19
10.	Werkproces Handle with Care.....	20
11.	Monitoring	22
12.	Contactpersonen.....	23

1. Achtergrondinformatie Handle with Care

Stel, je bent een kind van 10 jaar oud. Je ouders hebben wel vaker ruzie, maar vanavond is het zo uit de hand gelopen, dat de Politie erbij moest komen. De borden zijn met eten en al door de lucht gevlogen en liggen kapot op de grond, je vader loopt met een mes te zwaaien en scheldt je moeder uit voor rotte vis, je zus zit in elkaar gedoken te huilen achter de bank en jij, jij kan alleen maar schreeuwen: 'Papa stop!' De Politie neemt je vader mee. Je moeder kan niet meer stoppen met huilen, je zusje is bang en jij probeert voor hen beiden te zorgen. Je zit er over in dat je nu geen tijd meer hebt om voor je topo- toets voor overmorgen te leren.

Veilig op school

Hoe fijn zou het zijn voor dit kind als ie op school veilig zou voelen? Dat je als leerkracht kan zeggen dat ie de toets eventueel mag overdoen, omdat je weet dat ie niet hebt kunnen leren? Dat ie niets hoeft uit te leggen, omdat je begrijpt dat ie misschien niet zo goed kunnen concentreren door de zorgen die ie heeft om zijn ouders en zusje, door de schrik die ie misschien nog in zijn lijf voelt? Hoe fijn zou het zijn voor het kind dat ie weet dat ie bij jouw terecht kunt als ie dat nodig heeft? En dat ze merken dat ze gezien worden doordat je ze een beetje extra in de gaten houdt?

Handle with Care

Precies dat 'regelt' de samenwerkingsvorm tussen Politie, Veilig Thuis, leerplicht en scholen onder de noemer "Handle with Care". De leerkracht weet hierdoor dat er bij een leerling 'iets naars' thuis heeft plaatsgevonden en dat hij of zij een beetje extra steun en aandacht kan gebruiken.

In elke schoolklas in Nederland zitten kinderen die huiselijk geweld of kindermishandeling meemaken. Zonder Handle with Care weten scholen vaak niet wat er in de thuissituatie afspeelt als ouders of kinderen het niet zelf vertellen. Met Handle with Care wordt een start gemaakt om de informatiepositie van scholen te verbeteren, over de situatie van kinderen thuis.

Omdat kinderen relatief veel tijd doorbrengen op school, is dat de plek waar ook veel gedaan kan worden aan het herstel van kinderen. De stress die deze kinderen meedragen laten ze niet achter bij het schoolhek, maar nemen ze mee de klas in. Medewerkers van scholen kunnen van grote betekenis zijn voor kinderen die betrokken zijn bij huiselijk geweld door hun steun te bieden. Steun van een betrouwbare volwassenen om met hun gevoelens van stress om te gaan kan een belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen van schade.

Door een veilige plek te bieden en kinderen steun te bieden komen kinderen beter toe aan hun schoolwerk: pas als kinderen zich fysiek, psychisch en sociaal veilig voelen, hebben zij ruimte om te kunnen leren en zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Stress

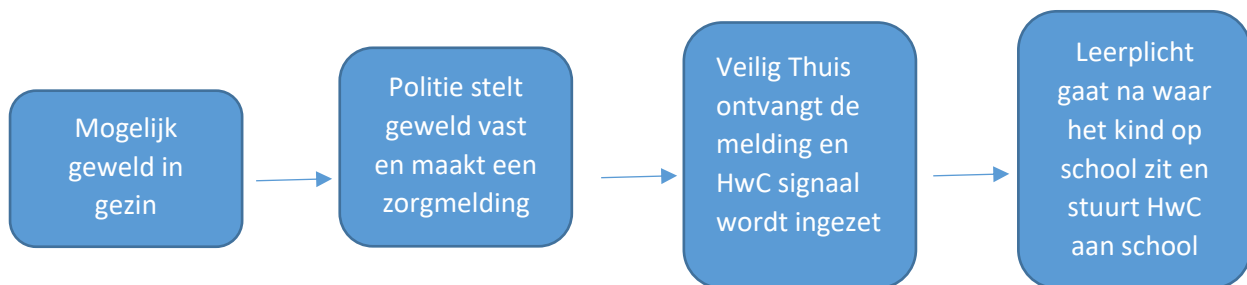
De aanleiding voor Handle with Care is de wetenschap dat kinderen die geweld meemaken, veel profijt hebben van steun van volwassenen in hun omgeving. Door de spanning en onveiligheid thuis raakt het stress-systeem van kinderen overprikkeld. Die stress neemt een kind ook mee naar de klas. Een stemverheffing of onverwachte aanraking kan hen ernstig ontregelen. Dat zie je niet altijd aan de buitenkant. Maar veel kinderen die thuis geweld meemaken hebben last van posttraumatische stress-klachten of depressie. In de klas zie je bijvoorbeeld teruggetrokken gedrag, een plotsklapse huilbui of woede-uitbarsting, concentratieproblemen of nerveus gedrag. Als leerkracht reageer je anders op dit soort gedrag als je weet dat er thuis ernstige spanningen zijn.

De werkwijze

De Handle with Care werkwijze is simpel. Als de Politie aan de deur komt vanwege een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling in een gezin met kinderen wordt er volgens hun eigen reguliere werkprotocol een zorgmelding gedaan bij Veilig Thuis. Indien Veilig Thuis een zorgmelding heeft ontvangen waarbij kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar zijn betrokken wordt een Handle With Care signaal ingezet. Het Handle with Care signaal bevat alleen de naam en geboortedatum van het kind en het codewoord Handle with Care.

“De school hoort dát er iets is gebeurd, maar niet wát”

Veilig Thuis stuurt deze informatie naar leerplicht, zodat bekeken kan worden waar het betreffende kind op school zit. Leerplicht mailt dit signaal door naar de juiste school zodat de intern begeleider ervoor kan zorgen dat deze leerling steun kan ontvangen. Alle mailcontact vindt plaats via een beveiligde kanaal en het Handle with Care signaal wordt niet vastgelegd.

Deze werkwijze wijkt op één punt af ten opzichte van de werkwijze in 2020-2021, namelijk dat Veilig Thuis is toegevoegd. Zij zullen de zorgmeldingen van de politie elke dag screenen op situaties die leiden tot een Handle with Care signaal. Op basis van ervaringen in andere gemeenten gaan we uit van een doorlooptijd van 1-2 dagen dat de school een Handle with Care signaal ontvangt nadat de nare situatie bij een leerling thuis heeft afgespeeld.

Steun op school

School is een belangrijke plek voor kinderen die thuis geweld meemaken. Dat is een plek waar ze even ‘vrij van zorgen’ kunnen zijn én waar zij gezien en gesteund kunnen worden. Leerkrachten hebben een bijzondere positie daarvoor, omdat zij dagelijks contact hebben met kinderen binnen een niet-probleemgeoriënteerde context. Bovendien brengen kinderen relatief veel tijd op school door.

“School is een veilige plek als je thuis geweld meemaakt”

Als zij zich zo’n 6 uur per dag, 5 dagen per week veilig en gesteund voelen op school, biedt dat tegenwicht tegen schade en helpt dat hun veerkracht te versterken.

Steun is afhankelijk van de behoefte van een kind. Het kan bestaan uit wat extra aandacht, ruimte voor rust en bijvoorbeeld flexibiliteit met toetsen. Het feit dat er aandacht en erkenning voor een kind is, is vaak voldoende om de natuurlijke veerkracht van een kind te versterken en zo de gevolgen van het geweld te verminderen.

Om welke kinderen gaat het?

Het gaat om alle kinderen van 4 tot 12 jaar die wonen in de regio West Veluwe Vallei. Tot deze regio behoren de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. Gemeente Renkum behoort niet tot de West Veluwe Vallei maar doen sinds de start wel mee aan Handle with Care daar zij samen met gemeente Wageningen vallen onder één Politieteam. Alle basisscholen van deze gemeenten doen mee aan Handle with Care. Het betreft in totaal **139 basisscholen**.

2. Je hebt een signaal ontvangen, wat nu?

Een signaal Handle with Care komt binnen voor een leerling. Deze leerling heeft thuis dus 'iets naars' meegemaakt waardoor de Politie erbij betrokken was. Wat moet je dan doen? Jij, als leerkracht of intern begeleider speelt een heel belangrijke rol. Op deze pagina vind je tips hoe je het kind op kunt vangen. Hopelijk helpt het je op weg.

“Tip: Jouw eerste reactie is heel belangrijk: daarmee kan je de leerling meteen laten merken dat je hem ziet, dat jij er voor hem bent en hem zult helpen zich veilig te voelen op school.”

Ga ik iets zeggen als de leerling binnenkomt?

Vanaf het moment dat de leerling je klas inkomt, kan je al steun bieden. Dat doe je door expliciet (oog)contact te maken en te laten merken dat je je het fijn vindt dat hij of zij er is. Als het kind kan praten en je een moment alleen kunt zijn met hem of haar, is een praatje maken een goed idee. Laat merken dat je geïnteresseerd bent in hoe het met het kind gaat. Zo weet het kind dat iemand hem of haar ziet en dat het niet alleen is. Gaat het gesprek goed? Dan stel je voorzichtig een open vraag over dat waar je je zorgen om maakt. Zo weet je meer over hoe het met het kind en het gezin gaat.

Het is goed je te realiseren dat je als leerkracht níet een uitgebreid gesprek hoeft te voeren met het kind over wat er thuis aan de hand is. Daar zijn immers andere professionals voor. Wel kan je aangeven dat het kind altijd bij jou terecht kan als hij of zij wil praten.

Wat zeg je?

De woorden die je precies gebruikt om een leerling te laten weten dat school een Handle with Care signaal heeft ontvangen, stem je natuurlijk af op de leeftijd van de leerling en op wat je denkt dat hij of zij nodig heeft op dat moment.

Zeg bij oudere kinderen bijvoorbeeld:

‘Ik heb gehoord dat de Politie bij jullie thuis is geweest. Ik weet niet wat er precies gebeurd is, maar ik weet dat de Politie komt als er bijvoorbeeld veel ruzie of geweld is. Aan ons is doorgegeven dat er iets is gebeurd, zodat we extra voor je kunnen zorgen.’

Het kan ook enorm helpen door te zeggen dat je het fijn vindt dat hij of zij op school is gekomen. En je vraagt of alles nu oké is en of hij zich in staat voelt om te leren. Zorg er wel voor dat je de leerling aanspreekt zonder dat andere leerlingen daar iets van meekrijgen. Misschien wil de leerling niet dat klasgenoten weten over zijn thuissituatie en het is altijd aan de leerlingen zélf om te beslissen wie er nog meer op de hoogte moeten of mogen zijn. Laat de leerling weten dat hij kan praten als hij wil, maar dat het niet hoeft.

“Tip: Oordeel niet over de familie! Kinderen zijn loyaal en zullen niet snel negatief doen over de volwassene waar zij afhankelijk van zijn.”

Steun kan ook heel praktisch zijn

Een kind kan door de stress bijvoorbeeld zijn gymspullen zijn vergeten: gelukkig heb je nog een extra setje liggen. Of een kind moet die dag een toets maken, jij overlegt of hij of zij dit wel ziet zitten en biedt aan dat hij/zij de toets op een ander moment mag maken of eventueel mag over doen.

Gevoel van veiligheid vergroten

Het gevoel van onveiligheid dat een leerling heeft door de gebeurtenissen thuis, is niet meteen verdwenen. Als leerkracht kan jij hem of haar helpen zich tenminste op school veilig en gesteund te voelen. In de klas kan je dat bijvoorbeeld doen door te zorgen voor een fysiek veilige omgeving. De leerling kan het fijn vinden om naast een vriendje te zitten of dichtbij jou. Ook helpt het als de leerling het gevoel heeft enige controle te hebben over wat hij of zij doet. Laat de leerling bijvoorbeeld kiezen waar hij wil zitten, wanneer hij zijn rekenoefeningen wil doen: voor of na de pauze, of hij binnen of buiten wil spelen. Zulke kleine keuzes geven de leerling een gevoel van zekerheid en controle en dragen eraan bij dat een leerling zich op school veilig te voelen.

Als een kind verder wil praten

Merk je dat de leerling graag wil vertellen over wat er thuis gebeurd is, geef dan aan wat op dat moment kan. Leg uit als het nu niet uitkomt en vertel wanneer het wel kan. Spreek bijvoorbeeld af in de pauze of na schooltijd. Of laat de leerling met de intern begeleider praten.

“Tip: In het gesprek ben je empathisch, luister je naar zijn verhaal en bevestig je zijn gevoel.”

Als een leerling met je wilt praten heeft hij of zij waarschijnlijk een drempel overwonnen en jou uitgekozen omdat hij jou vertrouwt. Kijk uit dat je de leerling niet te snel doorverwijst naar iemand anders om te praten over wat er is gebeurd. Dan kan hij zich terugtrekken. Geef in het gesprek aan dat je niet precies hoeft te weten wat er is gebeurd. Je kunt bijvoorbeeld zeggen: *‘Wat ik veel belangrijker vind is om te weten hoe het nu met jou is, hoe je je voelt.’* Als leerkracht ga je in dit gesprek niet zozeer de diepte in (je bent geen therapeut en je hoeft het niet op te lossen), maar voer je een gesprek ‘van mens tot mens’. Je bent empathisch, luistert naar het verhaal van de leerling en bevestigt zijn gevoel. Stel open vragen en vraag vooral door naar de beleving van het kind: *‘Hoe was dat voor je?’* *‘Hoe is het nu met je?’* Het belangrijkste doel van dit gesprek is dat de leerling zich gezien, gehoord en gesteund voelt.

De leerling bepaalt dus zelf of hij wil praten en wat hij kwijt wil. Heeft hij geen behoefte aan een gesprek, dan houdt het voor jou als leerkracht of intern begeleider zeker nog niet op. Kom er op een later tijdstip nog eens op terug.

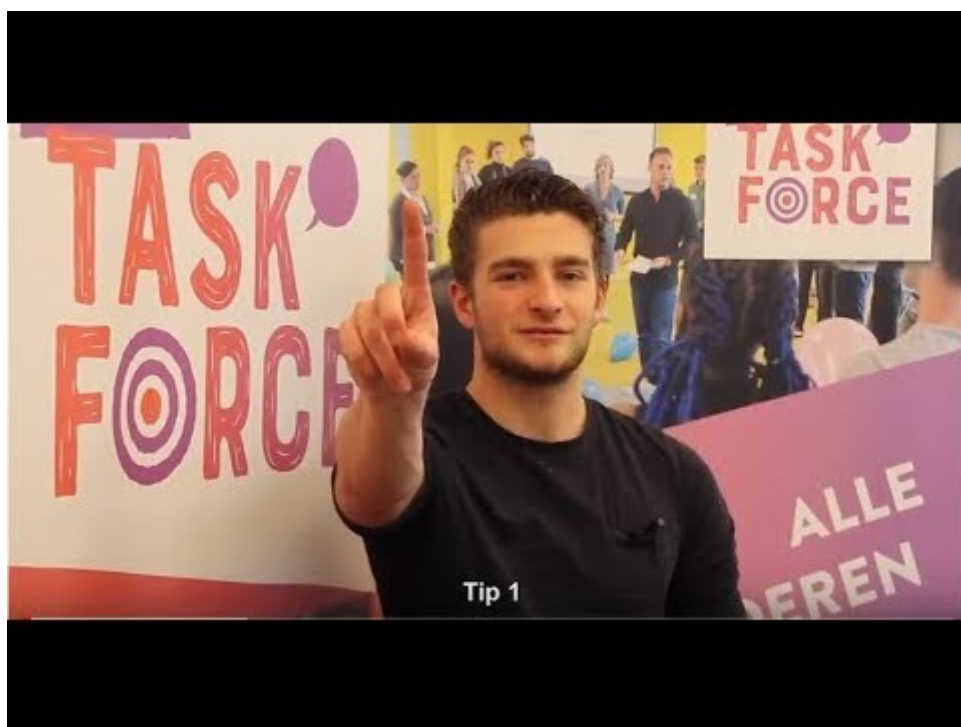

[Dat kleine gebaar of korte gesprekje vinden kinderen heel fijn.](#)

Misschien twijfel je of jij als leerkracht of intern begeleider wel iets kunt toevoegen in zo'n heftige situatie. Of je écht iets kunt betekenen voor een leerling die thuis onveilig is. Uit verhalen van kinderen en jongeren blijkt dat juist dat kleine gebaar, dat korte gesprekje en het besef dat er iemand is die je ziet, door hen worden gewaardeerd. Dat zijn de dingen die zij zich jaren later nog zullen herinneren en die misschien voor hen het verschil hebben gemaakt.

Wie kan beter vertellen wat een kind in de knel nodig heeft dan het kind zelf? De jongeren van de Augeo Jongerentaskforce weten hoe het is als het thuis misgaat. Drie tips voor iedereen die met kinderen werkt.

1. Zie een kind echt staan
2. Geef het goede voorbeeld
3. Wees betrouwbaar

[Voorbeelden uit de praktijk?](#)

De steun die kinderen op school krijgen, is niet groot of ingewikkeld. De volgende voorbeelden zijn ontleend uit onze regio en andere regio's in Nederland:

- Een kind dat te laat komt krijgt niet meer, zoals vorige keren dat het te laat kwam, te horen dat het 'ook zijn eigen verantwoordelijkheid is om op tijd te komen'; de leerkracht reageert meer begripvol en helpt het kind opstarten
- Een jongen die veel stress uit over het mislukken van zijn presentatie, krijgt van de leerkracht te horen dat hij het op een ander moment mag geven of dat hij het later opnieuw mag doen als het niet lukt.
- Een jong kind mag de knuffel dit keer wel meeneemt in de klas.
- Een kind dat zich de afgelopen tijd onrustig gedraagt, krijgt wat extra structuur aangeboden die hem door de schooldag 'loodst'.
- Een kind gaat voor- en na school naar de opvang om zo meer rust en structuur te zorgen voor het kind.

Training en ondersteuningsmiddelen

Augeo heeft een aantal producten ontwikkeld wat je kan helpen:

- Gratis online cursus: Steun bieden in de klas.
In deze cursus leer je over kindermishandeling en wat je kan doen om jouw leerling te helpen. Je krijgt antwoorden, handige informatie en korte tips.

Je leert onder meer:

- ✓ kinderen veilig laten voelen in de klas
- ✓ angst, onzekerheid en stress bij kinderen verminderen
- ✓ kinderen om laten gaan met moeilijke gevoelens en ongepast gedrag
- ✓ welke steun je een kind biedt en wanneer je door verwijst

Voor alle scholen die deelnemen aan Handle with Care stelt Augeo de online cursus 'Leraren PO: Steun bieden in de klas' ter beschikking. Scholen kunnen een lidmaatschap aanvragen (tot max. 50 gebruikers) gratis voor 1 jaar. Dit kan via <https://www.augeo.nl/nl-nl/handle-with-care/steun-bieden-in-de-klas/lidmaatschap/cursus/>

- Handle with Care app
Er is een app ontwikkeld met extra informatie en tips over Handle with Care, steun en veerkracht. De app is voor leerkrachten van het basisonderwijs, waarin zij 15 dagen lang een tip of bericht krijgen over hoe zij kinderen snelle steun kunnen bieden na ingrijpende gebeurtenissen in het algemeen en na een Handle with Care-sigitaal in het bijzonder.

Via de link www.augeo.nl/nl-nl/handle-with-care/ondersteuning/ lees je hoe je de app downloadt.

Meer informatie?

Op de website <https://www.augeo.nl/handle-with-care> vindt u informatie en filmpjes.

3. Voorbeelden

Via onderstaande voorbeelden krijgt u inzicht in de situaties die **wel** leiden tot een Handle with Care signaal:

1. Er is sprake van huiselijk geweld en/of kindermishandeling in een gezin met kinderen en de kinderen zijn thuis. De Politie stelt het geweld en/of de kindermishandeling ter plaatse vast.
2. Een kind dat niet thuis was (bijvoorbeeld op de voetbalclub of uit logeren) tijdens een situatie van huiselijk geweld en/of kindermishandeling die plaatsvond in het huis waar het kind woont.
3. Een kind dat op zijn of haar kamer ligt te slapen tijdens een situatie van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
4. Een kind dat zelf dader is van huiselijk geweld.

De volgende situaties leiden **niet** tot een Handle with Care signaal:

5. Een vriendin en/of vriend van de dochter/zoon logeert in het gezin tijdens een situatie van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. De vriendin wordt niet meegenomen in het Handle with Care signaal. Voor de kinderen die op het adres ingeschreven staan, gaat wel een Handle with Care signaal uit.
6. Een kind heeft gescheiden ouders en staat ingeschreven bij zijn moeder. Bij de vader is een situatie van huiselijk geweld en/of kindermishandeling maar het kind was hier niet bij aanwezig.

4. De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Wat als je zelf zorgen of vermoedens hebt van huiselijk geweld en/of kindermishandeling? Dan kom je in actie volgens de 5 stappen van de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling:

Scholen na Handle with Care signaal extra alert op Meldcode

Als een school een Handle with Care signaal ontvangt over een kind, dan moet deze school extra alert zijn op het volgen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De school ontvangt namelijk geen precieze informatie over het geweld of de kindermishandeling maar alleen dát het heeft plaats gevonden. Het is voor school dus niet bekend welke informatie wel bekend is bij Politie en wordt gedeeld met Veilig Thuis.

Besef van delen met Veilig Thuis

Het kan zijn dat school zelf ook zorgen heeft over het kind. Het kan ook zijn dat het kind naar de leraar toe meer vertelt over wat er thuis gebeurt dan de Politie heeft gehoord of gezien. Mogelijk voelt het kind zich op school veiliger om erover te vertellen en vertrouwt hij de leraar dat er niets zal worden doorverteld. Het is echter onmogelijk om het kind in een gesprek te beloven dat de informatie veilig is en niet zal worden doorverteld. Daarom is het belangrijk dat leraren, wanneer ze met het kind spreken over de situatie thuis, zich beseffen dat het kind misschien informatie gaat geven wat van belang is om te delen met ouders en daarna mogelijk met Veilig Thuis.

Belang van delen met Veilig Thuis

Veilig Thuis moet zo goed mogelijk een inschatting maken van de veiligheid van het kind. De informatie die school heeft is hiervoor ontzettend belangrijk. Veilig Thuis wil liever twee keer dezelfde informatie ontvangen dan geen informatie.

Nieuwe of aanhoudende zorgen?

Iedere nieuwe zorg of aanhoudende bestaande zorg is reden om opnieuw de meldcode te volgen. Het kan bijvoorbeeld zijn dat ouders aangeven bereid zijn hulp te accepteren en dat ze dit telefonisch toezeggen aan Veilig Thuis. Het kan zijn dat dit traject om wat voor redenen niet van de grond komt en dat de zorgen blijven of verergeren. Dan is het van belang dat betrokkenen rondom het kind de meldcode volgen. En er niet vanuit gaan dat er al hulp inzet dit het gaat oppakken. Daarom is het belangrijk dat de school de meldcode volgt bij nieuwe of aanhoudende zorgen.

Verwijsindex

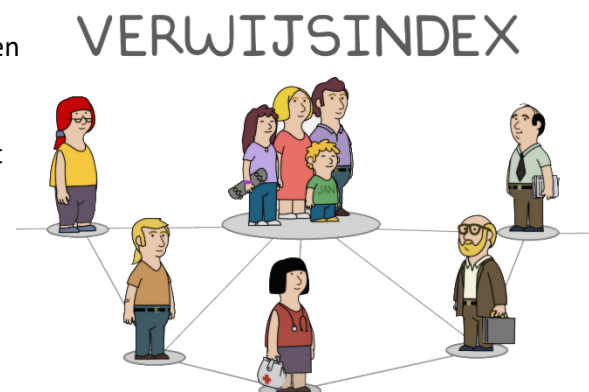
Het kan ook zijn dat je signalen opvangt van een kind die (nog) niet direct duiden op kindermishandeling of huiselijk geweld maar waar je wel zorgen over hebt. Bijvoorbeeld als het kind of de jongere veel spijbelt, in aanraking komt met de Politie of drugs gebruikt.

Het is belangrijk om ook deze zorgen te bespreken met collega's. Om in een vroeg stadium goed samen te kunnen werken met andere betrokken professionals is de Verwijsindex in het leven geroepen. De Verwijsindex is een digitaal systeem waarin professionals zoals leerkrachten, hulpverleners en begeleiders kunnen aangeven dat zij zich zorgen maken over een jeugdige van 0 tot 23 jaar.

Met deze registratie wil men vroegtijdig gezamenlijk afgestemde hulp of ondersteuning kunnen bieden. Om de privacy van kinderen te beschermen staat in het systeem alleen **dat** er iets is en niet **wat** er aan de hand is. Het systeem koppelt de verschillende hulpverleners aan elkaar zodat er besproken kan worden wie wat doet.

Kijk voor meer informatie over de Verwijsindex op www.multisignaal.nl.

Of neem contact op met de regio coördinator verwijsindexfoodvalley@ede.nl.

5. Werkwijze Veilig Thuis in een notendop

De Politie wil maar één ding: zorgen dat het weer veilig wordt thuis. Wat ze doen, verschilt per situatie. Als ze op een adres komen en het is nodig om meteen in te grijpen, dan doen ze dat. Zij stellen feiten vast, doen onderzoek naar strafbare feiten en stemmen met hun partners af over de aanpak. In veel gevallen informeert de Politie Veilig Thuis via een zorgmelding dat zij ter plaatse is geweest bij een gezin vanwege huiselijk geweld.

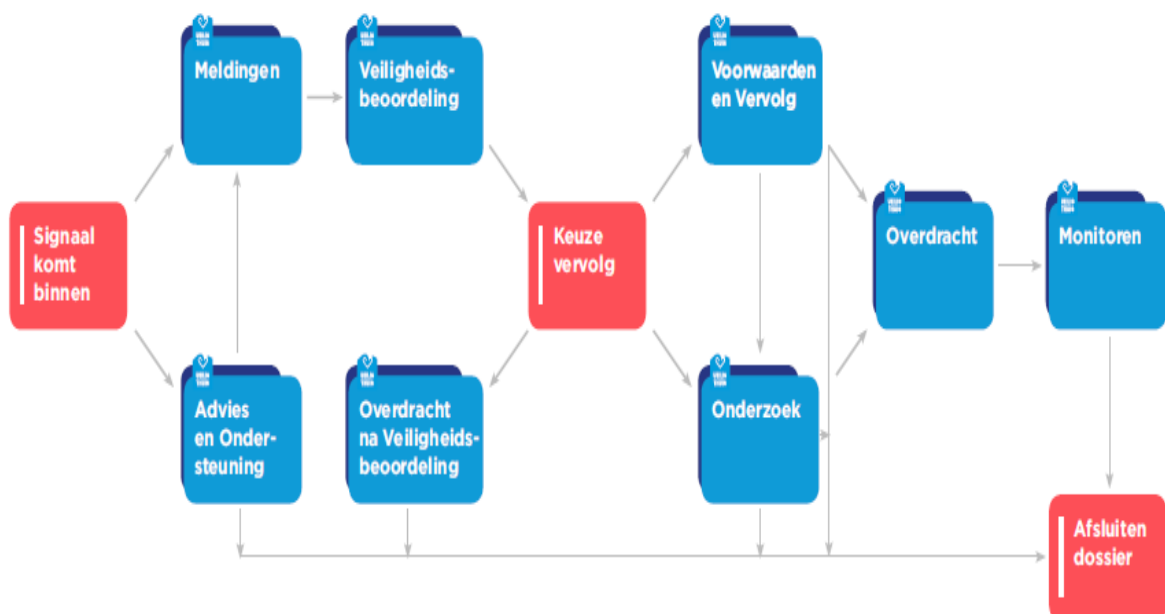
Veilig Thuis Gelderland Midden is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling voor onze regio. Veilig Thuis neemt zorgmeldingen aan van de Politie en meldingen die een professional doet op basis van het afwegingskader en voert binnen vijf werkdagen een veiligheidsbeoordeling uit.

Het doel van een **veiligheidsbeoordeling** is tweeledig, namelijk zicht krijgen op de veiligheid in het gezin of huishouden en besluiten welke instelling of professional de verantwoordelijkheid krijgt voor de vervolgstappen die genomen moeten worden. Op basis van een veiligheidsbeoordeling bepaalt Veilig Thuis welke vervolgstap nodig is. Hierover informeren ze de melder en de direct betrokkenen. Veilig Thuis kan na de veiligheidsbeoordeling de casus direct **overdragen aan een lokale (wijk) team en/of ketenpartner**, al dan niet met veiligheidsvoorwaarden om de directe veiligheid van de directbetrokkenen te borgen. Als de casus niet direct overgedragen kan worden, kan Veilig Thuis twee diensten uitvoeren:

- Onderzoek
- Voorwaarden & Vervolg

Veilig Thuis doet **onderzoek** als er nog geen antwoord is op de vraag of er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Onderzoek wordt ook ingezet wanneer de leden van het gemelde gezin of huishouden niet willen samenwerken met Veilig Thuis.

Bij **Voorwaarden & Vervolg** spreekt Veilig Thuis met de leden van het cliëntsysteem en de betrokken professionals af wat er verder moet gebeuren om te zorgen dat het direct veilig wordt. Ze stellen met andere woorden veiligheidsvoorwaarden op. Deze voorwaarden vormen de basis voor veiligheids- en herstelplannen van de professionals die de hulp uitvoeren. Dat kan ook de melder zijn. Veilig Thuis **monitort** vervolgens of deze veiligheidsvoorwaarden daadwerkelijk leiden tot veiligheid in het cliëntsysteem. Veilig Thuis monitort zowel bij Onderzoek als bij Voorwaarden & Vervolg in ieder geval 1,5 jaar of zo lang als nodig, totdat het stabiel veilig is.

6. Meest gestelde vragen

Wat voor nut heeft Handle with Care als we als school niet direct na het incident een signaal ontvangen?

Bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling is er geen sprake van losstaande incidenten. Het is een patroon wat vaak geleidelijk is ontstaan. Je kunt niet zeggen dat een kind op donderdag om 15.15 uur emotioneel wordt verwaarloosd en daarvoor of daarna niet. De langdurige stressvolle omstandigheden als gevolg van huiselijk geweld en/of kindermishandeling kunnen negatieve hebben op het welzijn, het gedrag en de ontwikkeling van kinderen. Doordat het geweld thuis plaatsvindt, interpersoonlijk is en plaats vindt in de relatie met de mensen van wie zij afhankelijk zijn voor zorg en aandacht, kunnen de gevolgen ernstig en langdurig zijn. Uit onderzoek weten we ook dat kinderen die opgroeien in een onveilige opvoedsituatie of die in aanmerking komen met de Politie stress ervaren. Door stress komen kinderen niet aan leren toe.

‘Was er toen maar iemand geweest om mee te praten’.

Deze reactie komt van inmiddels volwassen ervaringsdeskundigen die in een onveilige situatie opgroeiden. We dienen te concluderen dat steun altijd nodig is.

Wat doe je met een Handle With Care signaal als de school is gesloten ?

Alle scholen hebben te maken met studiedagen, feestdagen en schoolvakanties. Helaas stopt huiselijk geweld en kindermishandeling niet en hebben kinderen ook in die periodes na een ingrijpende gebeurtenis steun nodig.

Dit bied je ten eerste door kinderen een fysiek veilige omgeving te bieden, die hun helpt zich rustig en veilig te voelen. Voor vele kinderen is dit school. Het is aan school om te bepalen hoe scherp ze hierop in willen spelen. In de periode dat je als school dicht bent, kan je opvang regelen in de vorm van BSO of noodopvang of aan betrokken hulpverlening te vragen of de thuissituatie in vakantietijd extra aandacht krijgt (logeren, vakantiecampen, strakke afspraken etc.). Een andere laagdrempelige optie is om contact te zoeken met het kind door een luisterend oor aan te bieden of een kaartje te sturen. Het gaat vaak om de kleine dingen, wat een groot effect kan hebben.

Als school zijnde is het ook goed om te weten wat zich heeft afgespeeld op de dagen dat het kind er niet is. Zeker bij ingrijpende situaties als huiselijk geweld en kindermishandeling.

Mag je het in een dossier zetten?

Nee. Dat voelt tegenstrijdig, maar je mag nergens iets noteren. Bij Handle with Care gaat het alleen om steun bieden. Als je naar aanleiding van het steun bieden aan het kind zorgsignalen krijgt over de thuissituatie, volg je de meldcode. Informatie krijg je dan uit eerste hand van het kind en als het zorgen zijn betreffende huiselijk geweld of kindermishandeling is het belangrijk dit wel vast te leggen.

Waarom is er een Handle With Care signaal afgegeven terwijl het kind tijdens het geweldsincident niet thuis was?

Een gebeurtenis van huiselijk geweld is vrijwel nooit een incident dat op zichzelf staat. Betrokkenen melden lang niet alle gevallen van huiselijk geweld uit schaamte, angst, schuldgevoel en de afhankelijke positie waarin mensen zich bevinden.

Ouders denken en hopen vaak dat zij hun problemen goed weten te verbergen voor hun kinderen, omdat de kinderen boven liggen te slapen, of in een andere ruimte spelen, maar dat blijkt tegen te vallen. De spanning in het huis blijft tastbaar voor deze kinderen. Dit wordt ook wel passieve kindermishandeling genoemd en de gevolgen zijn net zo groot als bij actieve kindermishandeling.

Daarnaast is bekend dat er een grote overlap is tussen partnergeweld en kindermishandeling. In 57% van de gezinnen bekend bij Veilig Thuis is er sprake van kindermishandeling als van partnergeweld. Deze kinderen zijn dus niet alleen getuigen van geweld tussen hun ouders, maar worden daarnaast ook zelf geslagen, verwaarloosd of misbruikt.

Ga je in gesprek met de ouders na een Handle With Care signaal?

Er is zeker meerwaarde om het gesprek **WEL** aan te gaan met ouders. Vaak vertellen ouders op school niet over het geweld, bijvoorbeeld omdat zij zich schamen, bang zijn om veroordeeld te worden of omdat zij er niet bijilstaan dat het hun kind kan helpen als de leerkracht het weet. Om dezelfde redenen vertellen ook kinderen er zelf lang niet altijd over. Het wordt daarmee een gezinsgeheim, zij schamen zich of beseffen niet dat geweld thuis niet 'normaal' is. En hierbij is niemand gebaat.

Voor dat je het gesprek ingaat, is het van belang dat je je bewust bent van het doel van het gesprek en jouw taak. Het doel van het gesprek is dan het bespreken van jouw informatie (feitelijk gedrag en feitelijke gebeurtenissen) naar aanleiding van het HwC signaal. Hierdoor krijg je een beeld van wat er zou moeten gebeuren, volgens jou en volgens kind/ ouders. Je zorgt voor een constructieve samenwerking tussen leerkrachten en ouders. Deze inzet draagt bij aan een schoolcultuur waarin leerkrachten en ouders zij aan zij staan en bevordert daarmee het vertrouwen van ouders in de school. Je versterkt hiermee tevens de positie van ouders bij o.a. de invulling van extra ondersteuning van hun kind. Door samen – in een sfeer van openheid, respect en gelijkwaardigheid – in gesprek te gaan dragen jullie gezamenlijk bij aan het welzijn van het kind.

Als dit je doelen zijn, dan hoeft het niet je taak te zijn om te beoordelen of er nu daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling, het beoordelen van ouders of het probleem acuut op te lossen. Dit ligt bij Veilig Thuis en/of het gemeentelijk team.

Het gesprek aan gaan met ouders past zeer goed bij scholen die proactief met ouders om willen gaan en het welbevinden van hun leerlingen voorop stellen.

Wat te doen als je al zelf zorgen had rondom het kind waarover een signaal is binnengekomen?

Als er een HwC- signaal binnen komt, is het belangrijk om ouders uit te nodigen op school. In dit gesprek vraag je ouders wat ze willen delen over de signaal en vertel je wat je na de signaal hebt opgemerkt bij hun zoon of dochter. Hierbij kun je ook vertellen over de extra inzet van de leerkracht of ander personeel naar de leerling toe en het effect hiervan op de leerling. Hiermee geef je invulling aan HwC en stel je de leerling centraal. Tegelijkertijd geef je aan dat de leerling al op de lijst stond om met ouders te bespreken en dat de HwC- signaal dit proces heeft versnelt. Vervolgens vertel je de redenen / feiten waarom jullie de leerling al wilden bespreken. Wees hierin open en transparant en draai niet om de hete brij heen. Door de HwC- signaal ligt het onderwerp 'huiselijk geweld' open op tafel en biedt het de kans om alles te bespreken.

De kans is groot dat de signaal jullie vermoedens versterken. Door het gesprek met ouders zit je dan ook in stap 3 van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling: stap 1 = signalen in kaart brengen / stap 2 = collegiale consultatie / stap 3 = gesprek met betrokkenen. Vanuit het gesprek doorloop je de vragen in het afwegingskader 'onderwijs' binnen de Meldcode (stap 4 en 5). Mocht er sprake zijn van acute of structurele onveiligheid, dan doe je namens school een melding bij Veilig Thuis. Benoem dat er ook een HwC- signaal is geweest, dan weet Veilig Thuis dat deze informatie bij de betreffende zorgmelding van Politie hoort.

Door alle informatie samen te voegen, ontstaat er een completer beeld en kan Veilig Thuis of het gemeentelijk team samen met ouders de situatie zo goed mogelijk in kaart brengen om vervolgens samen een besluit te nemen over de vervolgstappen.

Twijfels over hoe je het gesprek kunt voeren of hoe je de informatie vanuit school en de HwC- signaal kunt bespreken? Je mag altijd om advies vragen bij Veilig Thuis (stap 2 Meldcode)! In dat gesprek is de leerling en het gezin nog anoniem en krijg je handvatten en tips voor het gesprek.

Informeer je de BSO of overblijfouder dat er een signaal is binnengekomen?

Om sociale steun te bieden is het niet nodig om te weten wat zich heeft afgespeeld. Het volstaat om aan de BSO of overblijfouder door te geven dat het kind extra ondersteuning behoeft. Welke gebaren hierbij nodig zijn kan de leerkracht of intern begeleider met hun afstemmen. Bijvoorbeeld dat het kind liever binnen wil blijven tijdens het spelen of dat het goed is om positieve aandacht te geven.

7. Brief voor ouders

Het is belangrijk dat ouders op de hoogte zijn dat je als school meedoet aan Handle with Care. De volgende brief is hiervoor opgesteld:

Geachte ouders en verzorgers,

Vanaf 9 mei 2022 doen wij samen met alle andere basisscholen in de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renkum, Scherpenzeel en Wageningen weer mee aan 'Handle with Care'. Dit is een samenwerkingsvorm waardoor wij als school weten als één van de leerlingen 'iets naars' hebt meegemaakt thuis waardoor de Politie erbij betrokken was. Het gaat met name om huiselijk geweld. Wij ontvangen een signaal zodat wij de leerling kunnen voorzien van steun.

Doel van Handle with Care

Huiselijk geweld kan voor kinderen heel onveilig voelen. Ze kunnen last krijgen van vervelende dingen, zoals: je rot voelen, je niet kunnen concentreren op school, bang zijn, slecht slapen of buikpijn hebben.

Kinderen die te maken krijgen met huiselijk geweld hebben veel aan steun van anderen. Omdat kinderen relatief veel tijd doorbrengen op school, is dat de plek waar ook veel gedaan kan worden aan het herstel van kinderen. De stress die deze kinderen meedragen laten ze niet achter bij het schoolhek, maar nemen ze mee de klas in. Leerkrachten kunnen de leerling dan op veilige en stabiele wijze de ondersteuning geven die hij of zij nodig heeft. Doordat op school de passende ondersteuning wordt geboden, kan het stressniveau van de leerling dalen, kan de leerling sneller herstellen en kan mogelijke stress gerelateerde schade worden voorkomen.

Hoe werkt HwC?

De werkwijze is simpel. Als de Politie voor een situatie van huiselijk geweld wordt ingeschakeld, geeft zij vervolgens een zorgmelding door aan Veilig Thuis. Veilig Thuis doet onderzoek en kijkt wat er nodig is om het geweld te stoppen. Nog los van de zorgmelding, zal Veilig Thuis samen met de gemeente die de informatie heeft waar de leerling op school zit, ervoor zorgen dat de school een mail krijgt met alleen de naam van de leerling, geboortedatum en de code 'Handle with Care'.

"De school hoort dát er iets is gebeurd, maar niet wát"

Bijzonderheden en **details** over de huiselijke situatie worden **niet** met ons gedeeld. De intern begeleider die het signaal ontvangt deelt het signaal met de relevante leerkracht(en), om de leerling zo de emotionele en praktische ondersteuning te bieden die nodig is om de stress te verlagen.

Wij gaan heel zorgvuldig met het Handle with Care signaal om. Het signaal wordt alleen gedeeld met die collega's die hierover geïnformeerd moeten worden om steun te kunnen bieden aan een kind. Bovendien wordt het signaal **niet** geregistreerd of opgeslagen in een systeem omdat dit niet noodzakelijk is. Het doel van Handle with Care is immers puur om de leerling ondersteuning te bieden die hij of zij nodig heeft. Het signaal is daarom **nergens** terug te vinden.

Wilt u meer weten over Handle with Care, neemt u dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,

[Naam & functie]

8. Brief voor leerlingen

Het is ook voor de leerlingen belangrijk om te weten dat je als school meedoet aan Handle with Care. De volgende brief is voor de bovenbouw- leerlingen opgesteld:

Beste leerling,

Wij willen je laten weten dat wij als school per 9 mei 2022 meedoen aan 'Handle with Care'. Dit is een samenwerking tussen onder andere Politie en school waardoor wij weten als jij 'iets naars' hebt meegemaakt thuis waardoor de Politie erbij betrokken was. Het gaat met name om huiselijk geweld. Wij ontvangen een signaal zodat wij jou kunnen voorzien van steun.

Wat is huiselijk geweld?

In ieder gezin is weleens ruzie, maar als het vaak voorkomt en de ruzies zijn heel erg, dan is dat niet normaal. Bij huiselijk geweld word je zelf niet geslagen, geschopt of uitgescholden, maar gebeurt dat wel bij jou thuis. Recht voor je ogen, of op een plek waar je het kunt horen.

Als ouders ruzie maken met elkaar, hebben ze soms niet door hoe erg dat is voor een kind. Maar als bijvoorbeeld je broer en je vader elkaar woedend maken, en borden naar elkaars hoofd gooien, en schreeuwen en elkaar pijn doen, is dat ook voor jou schadelijk. Het is huiselijk geweld en het is een vorm van kindermishandeling.

Spanningen

Huiselijk geweld kan heel onveilig voelen. Als je er thuis mee te maken hebt, dan kom je anders thuis dan een kind waar nooit ruzie is. Als het thuis veilig is, voel je je goed als je naar huis gaat. Dan drink je een kop thee en ga je spelen. Maar als er thuis vaak ruzie en geweld is, dan weet je nooit hoe de sfeer is als je thuis komt. Is er weer ruzie? Is er iemand boos?

Kinderen die veel met huiselijk geweld te maken hebben, kunnen last krijgen van vervelende dingen, zoals: je rot voelen, je niet kunnen concentreren op school, bang zijn, slecht slapen of buikpijn hebben.

Doel van Handle with Care

Kinderen die te maken krijgen met huiselijk geweld hebben veel aan steun van anderen. Het is daarom belangrijk dat je over je problemen praat. Maar veel kinderen maar ook ouders vinden dit lastig. Handle with Care zorgt ervoor dat wij als school op de hoogte worden gebracht dat er iets heeft plaatsgevonden zodat we jou eerder kunnen helpen.

Hoe werkt HwC?

Is de Politie bij jou thuis geweest voor huiselijk geweld, dan kan het zijn dat zij een melding hiervan moeten maken aan Veilig Thuis. Veilig Thuis doet onderzoek en kijkt wat er nodig is om het geweld te stoppen. Nog los van de melding, zal Veilig Thuis samen met de gemeente die de informatie heeft waar jij op school zit, er ervoor zorgen dat de school mail krijgt met alleen jouw naam en geboortedatum en de code 'Handle with Care'. De school krijgt niet door wat er bij jou thuis aan de hand was. De andere leerlingen weten ook niets.

Wat doet school voor jou

De intern begeleider of je eigen leerkracht zoekt jou op en vraagt je wat je nodig hebt die dag. Misschien wil je wel even op een rustige plek zitten of maak je een toets liever op een ander moment omdat je niet goed kan nadenken of niet hebt kunnen leren. Misschien wil je het wel proberen, maar herkansen als het niet lukte. Samen bespreken jullie wat jij wilt en wie geïnformeerd mogen worden op school en wie niet en wie dat doet. Je kunt natuurlijk jouw verhaal vertellen als je dat wilt.

En daarna?

Wanneer de school mail heeft ontvangen over een HwC signaal dan vinden wij het heel belangrijk dat we daar netjes en voorzichtig mee omgaan. De informatie wordt niet opgeslagen in een computer of in een dossier. Niemand kan dus terug vinden dat wij een mail hebben ontvangen met Handle with Care.

Als je over dit alles in de brief nog vragen hebt, ga dan zeker naar je leerkracht of intern begeleider zodat zij het aan je kunnen uitleggen.

Met vriendelijke groet,

[Naam & functie]

9. Tekst voor op de website of schoolgids

Vanaf 9 mei 2022 doen wij samen met alle andere basisscholen in de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renkum, Scherpenzeel en Wageningen weer mee aan ‘**Handle with Care**’. Dit is een samenwerkingsvorm waardoor wij als school weten als één van de leerlingen ‘iets naars’ hebt meegemaakt thuis waardoor de Politie erbij betrokken was. Het gaat met name om huiselijk geweld. Wij ontvangen een signaal zodat de leerling kunnen voorzien van steun.

Doel van Handle with Care

Huiselijk geweld kan voor kinderen heel onveilig voelen. Ze kunnen last krijgen van vervelende dingen, zoals: je rot voelen, je niet kunnen concentreren op school, bang zijn, slecht slapen of buikpijn hebben.

Kinderen die te maken krijgen met huiselijk geweld hebben veel aan steun van anderen. Omdat kinderen relatief veel tijd doorbrengen op school, is dat de plek waar ook veel gedaan kan worden aan het herstel van kinderen. De stress die deze kinderen meedragen laten ze niet achter bij het schoolhek, maar nemen ze mee de klas in. Leerkrachten kunnen de leerling dan op veilige en stabiele wijze de ondersteuning geven die hij of zij nodig heeft. Doordat op school de passende ondersteuning wordt geboden, kan het stressniveau van de leerling dalen, kan de leerling sneller herstellen en kan mogelijke stress gerelateerde schade worden voorkomen.

Hoe werkt HwC?

De werkwijze is simpel. Als de Politie voor een situatie van huiselijk geweld wordt ingeschakeld, geeft zij vervolgens een zorgmelding door aan Veilig Thuis. Veilig Thuis doet onderzoek en kijkt wat er nodig is om het geweld te stoppen. Nog los van de zorgmelding, zal Veilig Thuis samen met de gemeente die de informatie heeft waar de leerling op school zit, er ervoor zorgen dat de school een mail krijgt met alleen de naam van de leerling, geboortedatum en de code ‘Handle with Care’.

“De school hoort dát er iets is gebeurd, maar niet wát”

Bijzonderheden en **details** over de huiselijke situatie worden **niet** met ons gedeeld.

De intern begeleider die het signaal ontvangt deelt het signaal met de relevante leerkracht(en), om de leerling zo de emotionele en praktische ondersteuning te bieden die nodig is om de stress te verlagen.

Wij gaan heel zorgvuldig met het Handle with Care signaal om. Het signaal wordt alleen gedeeld met die collega’s die hierover geïnformeerd moeten worden om steun te kunnen bieden aan een kind. Bovendien wordt het signaal **niet** geregistreerd of opgeslagen in een systeem omdat dit niet noodzakelijk is. Het doel van Handle with Care is immers puur om de leerling na een incident de ondersteuning te bieden die hij of zij nodig heeft. Het signaal is daarom **nergens** terug te vinden.

Wilt u meer weten over Handle with Care, neemt u dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,

[Naam & functie]

10. Werkproces Handle with Care

	
Stap 1	De Politie wordt ingeschakeld bij een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling.
	De eenheid die ter plaatse gaat, volgt het reguliere Politie protocol (veiligheid voorop!).
Stap 2	Als de Politie bij een huiselijk geweld situatie komt waarbij ook kinderen betrokken zijn, dan meldt de Politie dit bij Veilig Thuis en maakt hiervoor een zorgmelding.
	De Politie informeert tenminste één van de ouders dat een melding bij Veilig Thuis wordt gedaan.

 VEILIG THUIS GELDERLAND MIDDEN	
Stap 4	Zorgmeldingen vanuit Politie komen 24 uur per dag bij Veilig Thuis binnen. Teams binnen Veilig Thuis screenen de meldingen elke werkdag.
Stap 5	Veilig Thuis screent de zorgmeldingen vooraf de inhoudelijke beoordeling van de melding op de doelgroep kinderen in de leeftijd 4-12 jaar, en maakt een lijst van HwC signalen. De lijst bestaat uit naam, geboortedatum, woonplaats.
	Het HwC signaal wordt per beveiligde mail verstuurd naar het daarvoor opgestelde mailadres van de leerplichtfunctionaris van de desbetreffende gemeente: In de mail worden <u>alleen</u> de volgende gegevens vermeld: • Naam van het kind • Geboortedatum • Het codewoord 'Handle with Care'.

LEERPlicht	
Stap 6	Leerplicht controleert elke werkdag de mailbox voor HwC signalen
	Leerplicht vult per kind de schoolgegevens aan en stuurt het HWC signaal per beveiligde mail naar de school.
	Leerplicht stuurt ook in vakantieperiode het HWC signaal door naar de school.
Stap 7	Leerplicht turft in de Excel-lijst het aantal signalen per datum en school zonder verdere gegevens te noteren (dit dient voor het monitoren van het project).
	HwC signalen worden uit de inbox, verzonden items en prullenmand verwijderd.

PRIMAIR ONDERWIJS

Stap 8	Contactpersoon school controleert tijdens schooldagen elke dag de mailbox voor HwC signalen
	HwC signalen worden uit de inbox, verzonden items en prullenmand verwijderd.
Stap 9	Contactpersoon informeert leerkracht mondeling over het HwC signaal
	Leerkracht biedt steun aan leerling
Stap 10	School onderneemt zelf stappen als zij zelf zorgen hebben waargenomen rondom de veiligheid van de leerling (Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling).
	School reflecteert regelmatig over intern proces van HwC

11. Monitoring

Voor de voortgang van Handle with Care is het ook van belang om te weten hoe de scholen zijn omgegaan met de ontvangen signalen. De afdeling Leerplicht van de gemeente houdt daarom een turflijst bij van de signalen die ontvangen zijn en doorgezet naar de basisscholen. De scholen die een signaal hebben ontvangen zullen een evaluatieformulier ontvangen per mail. Hier wordt alleen verwezen naar de signaal die op een bepaalde datum is doorgegeven en niet naar de naam van de leerling.

Hieronder wat voorbeeldvragen:

Was het signaal onverwacht of had je al zorgen over dit kind en dit gezin?
Indien er zorgen waren over dit kind en dit gezin, waar bestonden die zorgen uit?
Heb je zelf over deze zorgen de Meldcode doorlopen of een melding gedaan bij Veilig Thuis?
Welke steun heb je gegeven aan de leerling?
Voelde jij je in staat de leerling te ondersteunen?
Heb je met de leerling gesproken over wat er is gebeurd?
Heb je het idee dat het kind (kinderen) iets had aan de geboden steun? (Waar bleek dat uit?)
Is er contact geweest met de ouders over het binnengekomen Handle with Care signaal? (Zo ja, wie nam het initiatief voor dit gesprek en hoe verliep het gesprek? Zo nee, waarom niet?)
Was het nuttig om dit Handle with Care signaal te ontvangen? (Waarom wel, waarom niet?)
In hoeverre ben je door dit signaal alerter of bewuster van signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld bij deze leerling / andere leerlingen?
Wat zijn jouw ervaringen met Veilig thuis?
Heb je behoefte aan meer scholing of informatie over steun geven aan kinderen die te maken hebben met huiselijk geweld?
Heb je suggesties voor verbeteringen op school of het bredere Handle with Care proces?

12. Contactpersonen

Indien er vragen zijn rondom **Handle with Care** kunt u contact op nemen met:

 Veilig thuis in de West Veluwe Vallei Barneveld - Ede - Nijkerk - Scherpenzeel - Wageningen	
Projectcoördinator namens de gemeenten	Nadia van der Voorn Regionaal Projectleider Huiselijk Geweld en Kindermishandeling West Veluwe Vallei Telefoonnummer: 06 - 14880035 E-mailadres: nadia.van.der.voorn@ede.nl

Indien er vragen zijn rondom de **stappen van de Meldcode** kunt u contact op nemen met:

 Gelderland-Midden ADVIES- EN MELDPUNT HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING	
Team West Veluwe Vallei Telefoonnummer: 088 - 3556222	